

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 184 (XXVIII) — Nr. 19

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 11 ianuarie 2016

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
DECRETE		
3.	— Decret privind eliberarea din funcție a unui procuror	2
4.	— Decret privind acreditarea unui ambasador	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 796 din 17 noiembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice	3–5
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 31 din 19 noiembrie 2015 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	6–16

D E C R E T E**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI****D E C R E T****privind eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 65 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 35 lit. a) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, având în vedere Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.336/2015,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Silvia Ștefănescu, procuror șef al Serviciului judiciar din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 8 ianuarie 2016.
Nr. 3.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind acreditarea unui ambasador**

În temeiul prevederilor art. 91 alin. (2) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, având în vedere propunerea Guvernului,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnul Luca Niculescu se acreditează în calitatea de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Franceză.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

**În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.**

PRIM-MINISTRU
DACIAN JULIEN CIOLOȘ

București, 8 ianuarie 2016.
Nr. 4.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 796**

din 17 noiembrie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Patricia Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ștefania Sofronie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, excepție ridicată de Elena Asiminei și Silvia Roșu în Dosarul nr. 46.237/3/2012 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și care face obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.316D/2015.

2. La apelul nominal lipsesc autorii excepției și părțile Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor Publice și Curtea de Apel București, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 1.319D/2015, având ca obiect aceeași excepție de neconstituționalitate, invocată de Laurențiu Răzvan Florea în Dosarul nr. 45.365/3/2014 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal se prezintă autorul excepției. Lipsește partea Penitenciarul București Jilava, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 1.316D/2015 și 1.319D/2015, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

6. Laurențiu Răzvan Florea și reprezentantul Ministerului Public sunt de acord cu conexarea dosarelor.

7. Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 1.319D/2015 la Dosarul nr. 1.316D/2015, care este primul înregistrat.

8. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul lui Laurențiu Răzvan Florea, care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate. În acest sens, arată că art. 8 din Legea nr. 285/2010 are două interpretări: cea care rezultă din cuprinsul textului de lege și cea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție în cadrul soluționării recursului în interesul legii prin Decizia nr. 21/2013. Această din urmă interpretare a modificat înțelesul legii, considerând că sumele corespunzătoare premiului anual pentru anul 2010 s-ar fi plătit sub forma unor majorări salariale. Or, o asemenea modificare produce un dezechilibru între puterile statului. În plus, aduce atingere unui drept bănesc protejat de lege și care constituie un

„bun” în accepția art. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Mai mult, nu pot fi asimilate drepturi bănești nefundamentale cu drepturile salariale de natură fundamentală. În sfârșit, arată că sunt încălcate și prevederile art. 16 din Constituție, întrucât unele persoane au obținut în instanță acordarea premiului anual pentru anul 2010, iar altele nu.

9. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens, invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

10. Prin Sentința civilă nr. 4.205 din 27 aprilie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 46.237/3/2012, **Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice**, excepție ridicată de Elena Asiminei și Silvia Roșu, personal auxiliar de specialitate din cadrul Tribunalului București, cu prilejul soluționării cauzei civile în care au solicitat obligarea Ministerului Justiției, a Ministerului Finanțelor Publice și a Curții de Apel București la acordarea premiului aferent anului 2010, actualizat cu rata inflației la data plății efective.

11. Prin Încheierea din 10 iulie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 45.365/3/2014, **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 285/2010**, excepție ridicată de Laurențiu Răzvan Florea cu prilejul soluționării acțiunii în care a solicitat obligarea Penitenciarului București Jilava la plata sumelor corespunzătoare celui de-al treisprezecelea salariu pentru anul 2010.

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin, în esență, că dispozițiile de lege criticate sunt contrare principiului constituțional al neretroactivității legii civile. În acest sens, arată că art. 25 din Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice a prevăzut acordarea celui de-al treisprezecelea salariu pentru anul 2010. Aceste dispoziții de lege au fost abrogate prin art. 39 lit. w) din Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice. De asemenea, prin art. 8 din Legea nr. 285/2010 s-a prevăzut în mod expres că sumele corespunzătoare premiului anual pentru anul 2010 nu se mai acordă începând cu luna ianuarie 2011. Or, susțin că dreptul de a încasa premiul anual aferent anului 2010 era deja câștigat, chiar dacă plata era amânată până în luna ianuarie 2011. Astfel, legile care au abrogat posibilitatea acordării celui de-al treisprezecelea salariu au intrat în vigoare ulterior perioadei prevăzute pentru acordarea acestui drept, având, astfel, efecte retroactive.

13. Totodată, autorii excepției consideră că sunt încălcate și prevederile art. 20 din Constituție prin raportare la prevederile art. 17 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și ale art. 1 din primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, drepturile salariale, inclusiv premiile, reprezintă concepte asimilate bunurilor mobile. Astfel, lipsirea de dreptul de a mai primi vreodată sumele de bani aferente unui drept câștigat reprezintă o încălcare a dreptului de proprietate.

14. În continuare, invocă Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă și amintesc jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și concluziile Comisiei Europene cu privire la obligația judecătorului național de a înlătura din oficiu aplicarea unei reglementări interne sau a deciziilor Curții Constituționale care sunt contrare dreptului Uniunii (Cauza C-310/10).

15. De asemenea, autorii excepției susțin că sunt încălcate și prevederile art. 41, 124 și 125 din Constituție.

16. O altă critică de neconstituționalitate are în vedere cele reținute de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii prin Decizia nr. 21 din 18 noiembrie 2013 privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, raportat la art. 25 din Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, referitor la acordarea premiului pentru anul 2010 personalului din sectorul bugetar. În acest sens, arată că Înalta Curte de Casație și Justiție și-a depășit atribuțiile, atribuindu-și în mod neconstituțional competențele puterii legislative prin schimbarea conținutului extrem de clar și explicit al art. 8 din Legea nr. 285/2010. Astfel, autorii excepției consideră că, „deși art. 8 din Legea nr. 285/2010 spune clar că sumele de bani destinate premiului anual pentru anul 2010 au fost folosite în alte scopuri și că acestea nu s-au acordat în anul 2011, sumele destinate plății acestui premiu fiind folosite pentru majorarea de 15% prevăzută de art. 1 din Legea nr. 285/2010, instanța supremă a schimbat textul art. 8 din Legea nr. 285/2010, stabilind că premiul anual pentru anul 2010 a fost plătit în anul 2011, acesta fiind inclus în majorările salariale prevăzute de art. 1 din Legea nr. 285/2010.” Consideră că este o viciere evidentă a dispozițiilor legale, făcută în mod evident cu scopul de a deposeda pe cei îndreptățiți de un bun al lor. De asemenea, arată că interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 285/2010 încalcă dispozițiile art. 9 alin. (2) din aceeași lege, care prevăd că în anul 2011 nu se acordă premii. Prin urmare, consideră că singura interpretare posibilă a textului de lege criticat este aceea că premiul anual pentru anul 2010 nu se acordă în anul 2011, ci ulterior anului 2011.

17. Se mai susține că dispozițiile art. 8 din Legea nr. 285/2010 sunt discriminatorii, întrucât premiul anual aferent anului 2010 a fost acordat celor care s-au adresat justiției până la data de 18 noiembrie 2013, dar nu s-a mai acordat celor care l-au solicitat ulterior acestei date.

18. În sfârșit, autorii excepției arată că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că premiul anual nu este un drept fundamental, în timp ce salariile și soldele sunt drepturi fundamentale. Așa fiind, dacă s-ar admite că majorarea de 15% a salariilor în anul 2011 include și premiul anual aferent anului 2010, s-ar produce o amestecare a unor drepturi fundamentale cu unele care nu sunt fundamentale.

19. **Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și Tribunalul București — Secția**

a II-a contencios administrativ și fiscal consideră că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată.

20. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

21. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale.

22. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

23. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

24. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 8 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 878 din 28 decembrie 2010, dispoziții potrivit cărora „*Sumele corespunzătoare premiului anual pentru anul 2010 nu se mai acordă începând cu luna ianuarie 2011, acestea fiind avute în vedere la stabilirea majorărilor salariale ce se acordă în anul 2011 personalului din sectorul bugetar, potrivit prevederilor prezentei legi.*”

25. Curtea reține că Legea nr. 285/2010 reglementează, după cum indică însuși titlul său, salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, având deci aplicabilitate limitată doar în anul 2011. În legătură cu examinarea unor texte de lege ce nu mai sunt în vigoare, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, a statuat că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare. Așadar, deși dispozițiile de lege supuse examinării nu se mai încadrează în fondul activ al legislației, Curtea urmează să se pronunțe asupra constituționalității acestora, având în vedere că raportul juridic născut între angajați și angajator nu s-a stins în privința acordării premiului anual pe 2010, odată cu plata lunară a salariului în cursul anului 2011, tocmai din cauza faptului că angajații contestă, potrivit legii, o eventuală neexecutare de către angajator a obligației sale privind premiul anual pe 2010, ceea ce califică situația în care se află autorii excepției ca fiind o *facta pendentia*.

26. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că dispozițiile de lege criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (4) referitor la separația puterilor în stat, art. 15 alin. (2) privind principiul neretroactivității legii, ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în drepturi, ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, ale art. 41 privind munca și protecția socială a muncii, ale art. 44 privind dreptul de proprietate privată, ale art. 124 privind înfăptuirea justiției și ale art. 125 privind statutul judecătorilor. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la protecția proprietății, ale art. 17 din Declarația Universală a Drepturilor Omului privind dreptul de proprietate, ale art. 15 din Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine

etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 180 din 19 iulie 2000, și ale art. 17 din Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 303 din 2 decembrie 2000.

27. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile de lege criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate în raport cu critici asemănătoare celor invocate în prezenta cauză. Astfel, prin Decizia nr. 115 din 9 februarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 230 din 5 aprilie 2012, Curtea a reținut că sporurile, premiile și alte stimulente acordate demnitarilor și altor salariați prin acte normative reprezintă drepturi salariale suplimentare, iar nu drepturi fundamentale, consacrate și garantate de Constituție. Legiuitorul este în drept să instituie anumite sporuri la indemnizațiile și salariile de bază, premii periodice și alte stimulente, pe care le poate diferenția în funcție de categoriile de personal cărora li se acordă, le poate modifica în diferite perioade de timp, le poate suspenda sau chiar anula. Așadar, nu se poate vorbi despre drepturi fundamentale atunci când se reclamă încetarea acordării unui astfel de stimulent sau drept salarial suplimentar cum este premiul anual, așa încât nu este incident art. 41 din Constituție, care garantează salariaților dreptul la salariu.

28. Curtea a mai reținut că dispozițiile art. 8 din Legea nr. 285/2010, prin conținutul lor normativ, nu vizează efectele juridice stinse ale unui raport juridic născut sub imperiul legii vechi, pentru a fi posibilă constatarea încălcării principiului neretroactivității legii.

29. De asemenea, Curtea a statuat că dispozițiile de lege criticate se aplică în egală măsură întregului personal din sectorul bugetar.

30. Analizând criticile formulate în raport cu dispozițiile Directivei 2000/78/CE, Curtea, prin Decizia nr. 115 din 9 februarie 2012, a observat că nu se pune problema generării unei stări de discriminare sub aspectul încadrării în muncă și al ocupării forței de muncă, astfel că Directiva 2000/78/CE nu are incidență în cauză. În plus, această directivă este transpusă în planul legislației interne prin Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de

discriminare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 166 din 7 martie 2014, autorii excepției având posibilitatea invocării acestui act normativ în fața instanței de judecată investite cu soluționarea cauzei.

31. În ceea ce privește jurisprudența europeană invocată, Curtea Constituțională a reținut că, prin Hotărârea din 7 iulie 2011 — *Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești împotriva Ștefan Agafitei și alții*, pronunțată în Cauza C-310/10, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a soluționat o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, cerere formulată de Curtea de Apel Bacău și respinsă ca inadmisibilă. Curtea de la Luxemburg a subliniat, cu acel prilej, că nici art. 15 din Directiva 2000/43/CE și nici art. 17 din Directiva 2000/78/CE — texte pe care Curtea a fost solicitată a le interpreta — nu conțin drept criteriu de discriminare, și deci de aplicare a unor sancțiuni de către statul membru, criteriul categoriei socioprofesionale; totodată, cu privire la relația dintre instanța națională și Curtea Constituțională, abordată sub aspectul efectelor deciziilor Curții Constituționale, instanța europeană a afirmat, în realitate, că „... nu este posibil (...), fără a fi încălcată repartizarea competențelor între Uniune și statele sale membre, să se confere supremație normei respective a Dreptului Uniunii în raport cu normele interne de rang superior, care ar impune, într-o astfel de situație, înlăturarea aplicării respectivei norme de drept național sau a interpretării date acesteia [de către instanța de contencios constituțional — n.n.]” (paragraful 47).

32. Cât privește invocarea prevederilor art. 124 și 125 din Constituție, cu trimitere la afectarea statutului profesional al autorilor excepției ca urmare a încetării acordării premiului anual corespunzător anului 2010, Curtea observă că aceste norme nu au incidență în cauză, de vreme ce autorii excepției nu fac parte din categoria socioprofesională a magistraților.

33. În sfârșit, analizând criticile de neconstituționalitate aduse art. 8 din Legea nr. 285/2010, în interpretarea dată acestora de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 21 din 18 noiembrie 2013, Curtea observă că, prin Decizia nr. 161 din 17 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 21 mai 2015, paragraful 34 a reținut că „interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție a respectat deciziile Curții Constituționale, plasându-se în cadrul constituțional precizat prin aceste decizii”.

34. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Elena Asiminei și Silvia Roșu în Dosarul nr. 46.237/3/2012 al Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și de Laurențiu Răzvan Florea în Dosarul nr. 45.365/3/2014 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 8 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 noiembrie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 31 din 19 noiembrie 2015

Dosar nr. 3.558/1/2015

Mirela Sorina Popescu	— președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Francisca Vasile	— judecător la Secția penală — judecător-raportor
Simona Neniță	— judecător la Secția penală
Luciana Mera	— judecător la Secția penală
Silvia Cerbu	— judecător la Secția penală
Lavinia Valeria Lefterache	— judecător la Secția penală
Ilie Iulian Dragomir	— judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu	— judecător la Secția penală
Leontina Șerban	— judecător la Secția penală
Cristiana Georgeta Renghea	— magistrat-asistent

S-a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 1.238/297/2013, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu următoarelor chestiuni de drept:

„1. Dacă dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în ipoteza în care beneficiarul sprijinului financiar acordat din bugetele Uniunii Europene sau celor asimilate acestora a săvârșit fapta prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 (în perioada anterioară modificării acesteia prin Legea nr. 187/2012), din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, lipsind deci elementul «relei-credințe» prevăzut în norma actuală de incriminare, situație în care sunt sau nu incidente dispozițiile art. 3 din Legea nr. 187/2012;

2. Dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar, precum și neatașarea în termen, la cererea acestora, a tuturor documentelor necesare (depusă însă ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de «suspiciune de fraudă» sau «fraudă» definită de art. 1 alin. (1) lit. a) din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene, art. 27 lit. c) din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006 și art. 2 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului României nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;

3. În ipoteza unui răspuns negativ, dacă aceste situații mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenție;

4. Dacă este dată cauza de neimputabilitate prevăzută de art. 30 alin. (5) din noul Cod penal atunci când eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a unor norme civile a căror nerespectare a stat la baza comiterii infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 în ipoteza în care respectivele norme erau cuprinse în acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial.”

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și art. 27⁴ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Conform dispozițiilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală, la ședință participă toți judecătorii completului.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Mirela Sorina Popescu.

La ședința de judecată a participat doamna Cristiana Georgeta Renghea, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Justina Condoiu, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Fără citarea părților.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 3.558/1/2015 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, precum și faptul că au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Bacău, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Timișoara, Curtea de Apel București, care, după caz, au făcut referire și la opiniile evidențiate în cadrul unora dintre instanțele aflate în raza lor de activitate. Curtea de Apel Craiova și Curtea de Apel Târgu Mureș au înaintat punctele de vedere exprimate de judecătorii din cadrul unora dintre instanțele arondate.

Au fost transmise hotărâri judecătorești privind infrațiunea prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție de către Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Timișoara și Curtea de Apel Bacău, celelalte curți de apel comunicând că nu au identificat jurisprudență privind problemele de drept relevate.

La nivelul instanțelor judecătorești s-au conturat mai multe opinii:

O primă opinie a fost în sensul că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, întrucât nu întrunește cumulativ cerințele impuse de art. 475 din Codul de procedură penală.

Instanțele care nu au susținut inadmisibilitatea sesizării, în legătură cu prima întrebare, au exprimat opinii atât în sensul că sunt aplicabile dispozițiile privind legea penală de dezincriminare prevăzute în art. 4 din Codul penal și în art. 3 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cât și în sensul că aceste texte legale nu sunt incidente.

Referitor la a doua întrebare, într-o opinie, s-a apreciat că simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de

beneficiarii sprijinului financiar, precum și neatașarea în termen, la cererea acestora, a tuturor documentelor necesare se încadrează în noțiunea de „suspiciune de fraudă” sau „fraudă”, așa cum este definită în legislația relevantă enumerată în sesizare. A fost exprimată și opinia contrară, în sensul că aspectele prezentate nu se încadrează în noțiunea anterior menționată și, în consecință, că situațiile menționate nu mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenție.

S-a exprimat și opinia că, la a doua întrebare cuprinsă în sesizare, nu poate fi dat un răspuns general valabil, întrucât existența fraudei sau a unei suspiciuni de fraudă se stabilește în concret de către instanța de judecată, în fiecare cauză, în funcție de probele administrate.

Referitor la a treia și a patra întrebare, opinia majoritară a fost în sensul că dispozițiile art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 respectă cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar în ipoteza prezentată în sesizare se poate reține cauza de neimputabilitate prevăzută de art. 30 alin. (5) din noul Cod penal.

Totodată, magistratul-asistent a precizat că a fost transmis punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, care este în sensul respingerii ca inadmisibilă a sesizării.

La dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost comunicat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală, iar la data de 16 noiembrie 2015 a fost depus punctul de vedere cu privire la problema de drept supusă dezlegării de către partea civilă Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, care a achiesat la opinia judecătorului-raportor.

La data de 12 noiembrie 2015, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a depus Adresa nr. 2.664/C/2.662/III-5/2015 prin care a comunicat că în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu există în lucru nicio sesizare având ca obiect promovarea unui recurs în interesul legii cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul întrebării preliminare, fiind depuse și concluzii scrise.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul cu privire la sesizarea formulată, a pus concluzii de respingere a acesteia ca inadmisibilă, apreciind că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală.

În susținerea acestui punct de vedere a arătat că problemele de drept menționate în sesizare sunt fie în competența instanței pe rolul căreia se află cauza, fie în competența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Totodată, soluția pe fondul acțiunii penale sau civile cu care Curtea de Apel Suceava a fost sesizată nu depinde de lămurirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a chestiunilor de drept invocate.

În opinia reprezentantului Ministerului Public, instanța care a sesizat Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nu a respectat dispozițiile art. 476 din Codul de procedură penală, întrucât nu a formulat un punct de vedere cu privire la problemele de drept ce fac obiectul sesizării, limitându-se la redarea textelor legale și a întrebărilor adresate de apărătorul inculpaților, în modul în care acestea au fost formulate. De altfel, modul de formulare a problemelor de drept, fiind unul inadecvat, face dificil de identificat chestiunea de drept supusă dezlegării.

Referitor la prima chestiune de drept a precizat că, întrucât ipoteza indicată în cuprinsul întrebării, respectiv săvârșirea faptei prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității

de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, nu era incriminată nici în vechea reglementare, nu se pune problema incidenței în cauză a unei legi penale de dezincriminare. Distinct de aceasta, evaluarea mijloacelor de probă din care să se desprindă existența relei-credințe este atributul exclusiv al instanței legal investite.

Cu privire la a doua chestiune de drept a precizat că partea din întrebare care se referă la interpretarea dispozițiilor din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene și din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006 al Comisiei din 8 decembrie 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1.083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1.080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională intră în competența Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. De asemenea, a precizat că și partea referitoare la interpretarea art. 2 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora excedează competenței instanței supreme, întrucât nu vizează rezolvarea unei chestiuni de drept, ci calificarea juridică a unei împrejurări de fapt, fiind exclusiv rezultatul analizei datelor concrete ale speței.

Referitor la a treia chestiune de drept, dat fiind caracterul subsidiar al acesteia în raport cu cea care o precedă, a susținut că nepertinența celei de-a doua întrebări se răsfrânge și asupra acesteia.

În privința celei de-a patra întrebări a precizat că nu există o corespondență între textul legal a cărui interpretare se solicită, art. 30 alin. (5) din Codul penal (care reglementează eroarea asupra normei penale, ca eroare asupra caracterului ilicit al faptei) și problema de drept identificată ca incidentă în cauză de către instanța care sesizează Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, respectiv eroarea asupra normei extrapenale. În plus, dacă ipoteza menționată de apărarea inculpaților ar fi fost verificată de Curtea de Apel Suceava, s-ar fi constatat că Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 246/2008 privind stabilirea modului de implementare, a condițiilor specifice și a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăți directe și ajutoare naționale tranzitorii în sectorul vegetal și pentru acordarea sprijinului aferent măsurilor de agromediu și zone defavorizate a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 332 din 25 aprilie 2008.

Președintele completului, doamna judecător Mirela Sorina Popescu, președinte al Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a declarat dezbaterile închise, reținându-se dosarul în pronunțare asupra problemei de drept supuse dezlegării.

ÎNALTA CURTE,

asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 28 mai 2015, pronunțată în Dosarul nr. 1.238/297/2013, Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„1. Dacă dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în ipoteza în care beneficiarul sprijinului financiar acordat din bugetele Uniunii Europene sau celor asimilate acestora a săvârșit fapta

prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 (în perioada anterioară modificării acesteia prin Legea nr. 187/2012), din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, lipsind deci elementul «relei-credințe» prevăzut în norma actuală de incriminare, situație în care sunt sau nu incidente dispozițiile art. 3 din Legea nr. 187/2012;

2. Dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar, precum și neatașarea în termen, la cererea acestora, a tuturor documentelor necesare (depusă însă ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de «suspiciune de fraudă» sau «fraudă» definită de art. 1 alin. (1) lit. a) din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene, art. 27 lit. c) din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006 și art. 2 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului României nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;

3. În ipoteza unui răspuns negativ, dacă aceste situații mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenție;

4. Dacă este dată cauza de neimputabilitate prevăzută de art. 30 alin. (5) din noul Cod penal atunci când eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a unor norme civile a căror nerespectare a stat la baza comiterii infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 în ipoteza în care respectivele norme erau cuprinse în acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial.”

II. Expunerea succintă a cauzei și opinia instanței care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție — Serviciul Teritorial Suceava din data de 3 iunie 2013 s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a inculpaților:

1. A.I., pentru săvârșirea infracțiunilor de folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete care are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, prevăzută de art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal, și înșelăciune, prevăzută de art. 215 alin. 1, 2 și 3 din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal, ambele cu aplicarea art. 33 lit. b) din Codul penal, constând în aceea că, în calitate de fermier în campaniile anilor 2008, 2009 și 2010, în mod repetat și în baza aceleiași rezoluții infracționale, a prezentat și a folosit documente și declarații false și inexacte, pe care le-a depus la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, prin care a solicitat sprijin financiar pentru suprafețe de teren mai mari decât cele pe care le deținea legal cu contracte de arendă, modalitate prin care a obținut pe nedrept fonduri din bugetul Comunităților Europene și din bugetul național, prejudiciul fiind recuperat parțial prin modalitatea încasare-compensare;

2. A.L.D. și A.B., pentru tentativă la infracțiunea de folosire sau prezentare de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete care are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, prevăzută de art. 20 din Codul penal, raportat la art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000, și la infracțiunea de înșelăciune, prevăzută de art. 20 din Codul penal, raportat la art. 215 alin. 1, 2 și 3 din

Codul penal, ambele cu aplicarea art. 33 lit. b) din Codul penal, constând în aceea că, în calitate de fermier, în campania anului 2010 a prezentat și a folosit documente și declarații false și inexacte, prin care a solicitat sprijin financiar pentru o suprafață de teren pentru care nu avea contract de arendare și în care a înscris suprafețe de teren mai mari decât cele deținute prin contracte de arendă, pe care le-a depus la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, modalitate prin care ar fi putut obține pe nedrept fonduri din bugetul Comunităților Europene și din bugetul național, respectiv că, în calitate de fermier, în campania anului 2010, a prezentat și a folosit documente și declarații false și inexacte, depuse la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, în cuprinsul cărora a făcut declarații nereale în sensul că o anumită suprafață de teren ar fi fost arendată, ocazie cu care a atașat mai multe înscrisuri cu mențiuni fictive, modalitate prin care ar fi putut obține pe nedrept fonduri din bugetul Comunităților Europene și din bugetul național.

Prin Sentința penală nr. 285 din 23 aprilie 2014 a Judecătorei Săveni s-au pronunțat soluții de condamnare, astfel:

1. inculpatul A.I. a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de folosire (...) cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, în formă continuată, prevăzută și pedepsită de art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000, modificată prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 74 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 76 alin. 1 lit. d) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, la pedeapsa de 1 (unu) an și 6 (șase) luni închisoare, și pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune în formă continuată, prevăzută și pedepsită de art. 244 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 74 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 76 alin. 1 lit. d) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, la pedeapsa de 8 (opt) luni închisoare;

2. inculpatul A.L.D. a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de tentativă la folosirea (...) cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, în formă continuată, prevăzută și pedepsită de art. 20 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 18¹ alin. (1) și (4) din Legea nr. 78/2000, modificată prin Legea nr. 187/2012, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 74 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 76 alin. 1 lit. d) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, la pedeapsa de 8 (opt) luni închisoare, și pentru săvârșirea infracțiunii de tentativă la înșelăciune în formă continuată, prevăzută și pedepsită de art. 20 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 244 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 74 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, la pedeapsa de 8 (opt) luni închisoare, și pentru săvârșirea infracțiunii de tentativă la înșelăciune în formă continuată, prevăzută și pedepsită de art. 20 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 244 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 74 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, la pedeapsa de 4 (patru) luni închisoare;

3. inculpatul A.B. a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de tentativă la folosirea (...) cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, în formă continuată, prevăzută și

pedepsită de art. 20 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 18¹ alin. (1) și (4) din Legea nr. 78/2000, modificată prin Legea nr. 187/2012, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 74 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 76 alin. 1 lit. d) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, la pedeapsa de 8 (opt) luni închisoare, și pentru săvârșirea infracțiunii de tentativă la *înșelăciune* în formă continuată, prevăzută și pedepsită de art. 20 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 244 alin. (1) și (2) din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 74 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, art. 76 alin. 1 lit. d) din Codul penal din 1968 și art. 5 din Codul penal, la pedeapsa de 4 (patru) luni închisoare.

Împotriva acestei sentințe penale au declarat apel Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție — Serviciul Teritorial Suceava și inculpații.

La termenul din 13 mai 2015, Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori a pus în discuția părților aplicabilitatea art. 475 din Codul de procedură penală referitor la chestiunile de drept cu privire la care inculpații, prin apărător ales, au solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

Punctul de vedere cu privire la dezlegarea chestiunilor de drept, exprimat de inculpați, prin apărător ales, a fost următorul:

Din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, act normativ care definește în conținutul art. 2 noțiunile de „neregulă”, „nereguli cu caracter sistemic/de sistem” și „fraudă”, se constată o evidentă intenție a legiuitorului de a distinge între disfuncționalități ivite în procesul accesării și implementării unor programe de investiții cu sprijin comunitar; nu toate „abaterile” de la legislația națională specifică ori de la legislația comunitară având caracter exclusiv infracțional, încadrându-se deci în noțiunea de „fraudă”. Legiuitorul a admis că în procedura obținerii și folosirii fondurilor comunitare pot apărea și simple „nereguli”, recomandând autorităților competente să distingă între acestea și faptele cu caracter penal — fraudele.

Legiuitorul național a definit noțiunea de „fraudă” ținând cont și de definiția conferită de dispozițiile art. 27 lit. c) din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006 al Comisiei din 8 decembrie 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1.083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1.080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională, potrivit cărora prin „suspiciune de fraudă” se înțelege „o neregularitate care determină inițierea unei proceduri administrative sau judiciare la nivel național pentru a stabili existența unei intenții, în special de fraudă, astfel cum este prevăzută la art. 1 alin. (1) lit. (a) din Convenția privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene, instituită în temeiul articolului K. 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană”. Modificarea art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, prin adăugarea sintagmei „*cu rea-credință*”, presupune comiterea acestei fapte penale numai cu intenție directă, astfel că în sarcina inculpaților nu ar mai putea fi reținută infracțiunea prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, fiind incidente dispozițiile art. 3 din Legea nr. 187/2012, întrucât nu rezultă din probe existența relei-credințe în obținerea de către inculpați a sprijinului financiar pentru agricultură.

Reprezentantul Ministerului Public a precizat că sunt întrunite condițiile cerute de lege pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar problemele de drept invocate de apărătorul ales al inculpaților sunt pertinente.

Reprezentantul părții civile Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură a arătat că lasă la aprecierea instanței sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Complețul investit cu soluționarea apelului a apreciat admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca urmare a îndeplinirii condițiilor art. 475 din Codul de procedură penală, și a constatat că, la data reținută prin actul de sesizare ca fiind data săvârșirii de către inculpați a presupuselor infracțiuni, art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000 nu conținea referirea la reaua-credință.

Cu privire la punctul doi al sesizării a constatat că legislația relevantă o constituie dispozițiile art. 1 alin. (1) lit. a) din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunității Europene, art. 27 lit. c) din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006 și art. 2 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011.

Cu privire la punctul trei al sesizării, referitor la previzibilitatea normei de incriminare prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, a apreciat că aceasta respectă exigențele Convenției europene a drepturilor omului, modificările survenite în timp în conținutul infracțiunii constituind aspecte de tehnică legislativă și de politică penală a statului.

Referitor la punctul patru din sesizare, Curtea a constatat că în cazul existenței unor acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a acelor norme, această situație poate constitui cauza de neimputabilitate reglementată de art. 30 alin. (4) și (5) din Codul penal.

III. **Opinia instanțelor judecătorești**

În urma solicitării punctului de vedere al instanțelor judecătorești, în conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost comunicate mai multe opinii, conturate în raport cu sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava în ansamblul ei, dar și în raport cu fiecare întrebare din cuprinsul acesteia.

Astfel, o primă opinie a fost în sensul că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, întrucât nu întrunește cumulativ cerințele impuse de art. 475 din Codul de procedură penală, apreciindu-se că problema de drept supusă discuției vizează întrunirea elementelor constitutive ale unei infracțiuni într-o cauză concretă, în baza unor elemente de fapt ce trebuie stabilite în urma judecării cauzei aflate pe rolul Curții de Apel Suceava.

Sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să vizeze exclusiv o chestiune de drept conform cerinței de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, or, în speță, astfel cum se poate constata din modul de formulare a sesizării, se tinde la pronunțarea unei decizii definitive și obligatorii cu privire la o chestiune de fapt.

În sensul inadmisibilității sesizării au fost exprimate puncte de vedere la nivelul Curții de Apel Cluj, Tribunalului Maramureș, Curții de Apel Brașov, Curții de Apel Bacău, Curții de Apel Constanța (cu privire la a doua și a treia întrebare).

În cadrul celorlalte instanțe, în legătură cu primul punct al sesizării, s-a exprimat *opinia că sunt aplicabile dispozițiile privind legea penală de dezincriminare prevăzute în art. 4 din Codul penal și în art. 3 alin. (1) din Legea nr. 187/2012*, întrucât fapta nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi, fiind modificate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, sub forma vinovăției (punct de vedere

conturat la nivelul Curții de Apel Timișoara, Curții de Apel București — Secția a II-a penală, Tribunalului Dolj, Tribunalului Timiș, Tribunalului București, Tribunalului Ilfov, Tribunalului Giurgiu, Tribunalului Teleorman, Judecătoriei Odorheiu Secuiesc, Judecătoriei Giurgiu, Judecătoriei Turnu Măgurele, Judecătoriei Videle, Judecătoriei Zimnicea).

O opinie contrară, evidențiată la nivelul Curții de Apel Oradea, Curții de Apel Galați, Curții de Apel Constanța, Tribunalului Olt, a fost în sensul că *nu sunt incidente dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare*, subliniindu-se că infracțiunea prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 are în conținutul său constitutiv o acțiune, iar forma de reglementare anterioară modificării aduse prin Legea nr. 187/2012 presupunea comiterea faptei cu intenție directă sau indirectă, nefiind incriminată comiterea faptei din culpă. După modificarea adusă prin Legea nr. 187/2012, singura modificare adusă infracțiunii vizează latura subiectivă, prin impunerea condiției comiterii infracțiunii cu rea-credință consacrandu-se forma intenției directe în săvârșirea acestei infracțiuni.

Referitor la a doua întrebare, într-o opinie, s-a apreciat că *simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar, precum și neatașarea în termen, la cererea acestora, a tuturor documentelor necesare se încadrează în noțiunea de „suspiciune de fraudă” sau „fraudă”, așa cum este definită în legislația relevantă enumerată în sesizare (punct de vedere conturat în cadrul Tribunalului Olt, Tribunalului Timiș, Secției I penale a Tribunalului București, Judecătoriei Sectorului 4 București, Tribunalului Giurgiu).*

A fost exprimată și opinia contrară, în cadrul Curții de Apel Galați, în sensul că *aspectele prezentate nu se încadrează în noțiunea de „suspiciune de fraudă” sau „fraudă”, întrucât această noțiune este caracterizată de un scop, fiind vorba de o vinovăție sub forma intenției, iar aspectele de fapt prezentate se circumscriu culpei ca formă a vinovăției, opinie conturată și în cadrul Tribunalului Ilfov, Judecătoriei Giurgiu, Tribunalului Teleorman, Judecătoriei Zimnicea.*

Față de acest punct de vedere s-a considerat că situațiile menționate nu mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 (Judecătoria Zimnicea, Tribunalul Teleorman), motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Judecătoria Zimnicea).

În cadrul Judecătoriei Videle s-a opinat că, în măsura în care reaua-credință rezultă din împrejurări concrete, acestea pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000.

Sub același aspect, în cadrul Judecătoriei Videle s-a opinat că relevant este, pe lângă constatarea existenței unor neconcordanțe în documentele depuse, precum și a neatașării în termen a documentelor necesare (depus ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor), și existența unor împrejurări din care să reiasă că documentele cuprinzând simple neconcordanțe au fost în mod voit depuse astfel, făptuitorul prevăzând că ar putea avea ca efect perceperea sau reținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene, același raționament aplicându-se și în cazul neatașării în termen a respectivelor documente. În lipsa acestor împrejurări s-a considerat că nu poate fi vorba despre o „suspiciune de fraudă” ori „fraudă”, așa cum aceste noțiuni au fost definite în actele normative menționate la al doilea punct al sesizării.

Totodată, în cadrul Tribunalului București s-a apreciat că prin „suspiciune de fraudă”, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (1) lit. a) din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene, nu se poate înțelege orice neconcordanță existentă în documentele depuse de beneficiarii

sprijinului financiar sau neatașarea în termen a unor documente, din moment ce această noțiune este incompatibilă cu forma de vinovăție a culpei.

S-au mai exprimat opinii care se circumscriu ideii că, la a doua întrebare cuprinsă în sesizare, nu poate fi dat un răspuns general valabil, întrucât existența „fraudei” sau a unei „suspiciuni de fraudă” se stabilește în concret de către instanța de judecată investită, în fiecare cauză, în funcție de probele administrate (în acest sens fiind punctul de vedere transmis de Curtea de Apel Timișoara, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel București — Secția a II-a penală, Tribunalul Bacău).

În ceea ce privește a treia și a patra întrebare, opinia majoritară este în sensul că dispozițiile art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 respectă cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar în ipoteza prezentată se poate reține cauza de neimputabilitate prevăzută de art. 30 alin. (5) din noul Cod penal.

IV. Punctul de vedere al Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție

Direcția de specialitate din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a exprimat punctul de vedere potrivit căruia sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, formulată în Dosarul nr. 3.558/1/2015, este inadmisibilă, fiind argumentată această concluzie, punctual, cu privire la fiecare dintre cele patru întrebări ce fac obiectul încheierii de sesizare, astfel:

Referitor la prima întrebare, aceasta privește infracțiunea împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene prevăzută în art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000.

În concepția art. 475 din Codul de procedură penală, admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile presupune existența unei chestiuni de drept susceptibile să genereze o practică judiciară neunitară, dispozițiile care reglementează sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile constituind „dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare” (titlul cap. VI al titlului III din partea specială a Codului de procedură penală, capitol în cadrul căruia este cuprinsă reglementarea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, este denumit „dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare”).

În consecință, o chestiune de drept necontroversată, nesusceptibilă să genereze o practică judiciară neunitară, nu poate forma obiectul sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

În acest sens, în materie civilă, prin Decizia nr. 4/2015 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 13 mai 2015), Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respingând sesizarea, ca inadmisibilă, a reținut că „în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății. În acest sens, în doctrină, a fost exprimată opinia, deși textul nu o afirmă expres, că sesizarea trebuie să vizeze chestiuni de drept susceptibile de interpretări diferite, care, odată aplicate în cauze concrete, ar genera o practică neunitară, iar aceste interpretări diferite, doar prefigurate sau deja afirmate pe plan doctrinar, trebuie arătate în sesizare”.

Cerința ca fapta să fie săvârșită „cu rea-credință”, introdusă prin Legea nr. 187/2012, privește intenția ca formă de vinovăție cerută de lege pentru existența infracțiunii prevăzute în art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000, culpa neconstituind o formă de vinovăție prevăzută de lege în cazul acestei infracțiuni nici anterior și nici ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012. Fapta prevăzută în art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000, săvârșită din culpă, nu a fost niciodată incriminată și, ca urmare, nu se poate ridica problema de drept a incidenței dispozițiilor privind legea penală de dezincriminare prevăzute în art. 4 din noul Cod penal și în art. 3 alin. (1) din Legea nr. 187/2012.

În enunțul primei întrebări din încheierea de sesizare, instanța se referă la săvârșirea faptei „din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar.”

În legătură cu acest enunț, deși nu se poate desprinde cu claritate semnificația acestuia în economia întrebării, în măsura în care „necunoașterea cu exactitate a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar” constituie elemente pe baza cărora se stabilește existența culpei, acestea nu prezintă nicio relevanță pentru incidența dispozițiilor privind legea penală de dezincriminare prevăzute în art. 4 din noul Cod penal și în art. 3 alin. (1) din Legea nr. 187/2012, întrucât, așa cum s-a arătat, fapta prevăzută în art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000, comisă din culpă, nu a fost și nu este incriminată.

În măsura în care enunțul ridică problema erorii asupra normei extrapenale, dispozițiile art. 30 alin. (4) din noul Cod penal, care reglementează explicit eroarea asupra normei extrapenale, confirmă soluția asimilării erorii asupra normei extrapenale cu eroarea asupra unui element de fapt, soluție rezultată din interpretarea dispozițiilor art. 51 din Codul penal anterior. Așadar, noul Cod penal nu a modificat regimul erorii asupra normei extrapenale. Regimul erorii asupra normei extrapenale sub imperiul Codului penal anterior și sub imperiul noului Cod penal — care atribuie erorii asupra normei extrapenale efectele erorii asupra unui element de fapt în ambele reglementări — nu poate ridica problema de drept a incidenței dispozițiilor privind legea penală de dezincriminare prevăzute în art. 4 din noul Cod penal și în art. 3 alin. (1) din Legea nr. 187/2012.

În acest context, s-a precizat că, atât în concepția Codului penal anterior, cât și în concepția noului Cod penal, eroarea asupra normei extrapenale la care face referire norma de incriminare, indiferent dacă este vincibilă sau invincibilă, exclude existența intenției.

În raport cu argumentele expuse, se opinează că prima întrebare cuprinsă în încheierea de sesizare nu conține chestiuni de drept în accepțiunea art. 475 din Codul de procedură penală, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind prima întrebare fiind inadmisibilă.

Referitor la a doua întrebare cuprinsă în încheierea de sesizare, s-a constatat că:

Partea din întrebare, prin care se solicită interpretarea art. 1 paragraful 1 lit. a) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, precum și interpretarea art. 27 lit. c) din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006, nu intră în sfera de competență a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ci în sfera de competență a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Potrivit art. 1 din Protocolul elaborat în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind interpretarea, cu titlu preliminar, de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene (devenită Curtea de Justiție a Uniunii Europene), a Convenției privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, „Curtea de Justiție a Comunităților Europene este competentă să hotărască, cu titlu preliminar, cu

privire la interpretarea Convenției privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene și a Protocolului la această Convenție, elaborat la 27 septembrie 1996, denumit în continuare *primul protocol*.”

În conformitate cu art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, „Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la: (a) interpretarea tratatelor; (b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii.”

În raport cu reglementările europene invocate, competența de a interpreta, cu titlu preliminar, Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene și Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006, ca act adoptat de o instituție a Uniunii Europene, îi revine Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Partea din întrebare, prin care se solicită interpretarea art. 2 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 (denumită în continuare *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011*) nu conține o chestiune de drept, în accepțiunea art. 475 din Codul de procedură penală.

În art. 2 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 se prevede că: „În sensul prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: *fraudă* — infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, incriminată de Codul penal ori de alte legi speciale”.

Art. 2 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011, prin formularea clară și neechivocă, neavând aptitudinea de a ridica o chestiune de drept controversată sau susceptibilă să genereze o practică judiciară neunitară, nu poate forma obiectul sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

În cadrul întrebării, instanța solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție să stabilească „dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar, precum și neatașarea în termen, la cererea acestora, a tuturor documentelor necesare (depusă, însă, ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de *suspiciune de fraudă sau fraudă*”, în condițiile în care fraudă este definită în art. 2 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 66/2011 ca „infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, incriminată de Codul penal ori de alte legi speciale”. Practic, instanța solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție să stabilească, în concret, existența sau inexistența infracțiunii ori încadrarea juridică a acesteia. Or, stabilirea existenței sau a inexistenței infracțiunii ori determinarea încadrării juridice a acesteia, într-o speță concretă, constituie atributul exclusiv al instanței investite cu soluționarea cauzei, iar exercitarea acestui atribut presupune stabilirea stării de fapt pe baza probelor administrate în cauză.

În cadrul mecanismului sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție analizează chestiuni de drept, prin interpretarea dispozițiilor legale *in abstracto*, iar nu întrunirea sau neîntrunirea elementelor constitutive ale unei infracțiuni într-o anumită cauză. În acest sens, prin Decizia nr. 14/2015 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 24 iunie 2015), Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respingând sesizarea, ca inadmisibilă, pentru însăși lipsa existenței unei chestiuni de drept, a reținut următoarele: *Pentru a examina însă admisibilitatea sesizării (...), Înalta Curte trebuie să verifice, în prealabil, dacă ne aflăm sau nu în fața unei veritabile chestiuni de drept în înțelesul pe care art. 475 din Codul procedură penală îl conferă acestei sintagme. Or, în acest sens, Înalta Curte constată că instanța de trimitere nu solicită*

interpretarea unor dispoziții legale in abstracto, ci analiza întrunirii elementelor constitutive ale unei infracțiuni într-o cauză concretă. Problema ridicată de instanța de trimitere nu poate primi o rezolvare de principiu în lipsa elementelor de fapt ce urmează a fi stabilite în urma judecării cauzei respective.

Cu alte cuvinte, instanța de trimitere nu tinde la o rezolvare a unei chestiuni de drept, ci la stabilirea de către Înalta Curte a încadrării juridice în speța supusă judecării. Or, stabilirea încadrării juridice a unei fapte depinde de circumstanțele comiterii ei, de starea de fapt ce urmează să fie reținută în raport cu probele administrate în cauză și este atributul exclusiv al instanței investite cu soluționarea cauzei respective.

În raport cu argumentele expuse, concluzia formulată este că a doua întrebare cuprinsă în încheierea de sesizare, pe de o parte, depășește parțial sfera de competență a Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar pe de altă parte, nu conține chestiuni de drept, în accepțiunea art. 475 din Codul de procedură penală, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind a doua întrebare fiind, de asemenea, inadmisibilă.

Privitor la a treia întrebare cuprinsă în încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a susținut că aceasta este subsidiară în raport cu a doua întrebare și, în consecință, inadmisibilitatea întrebării principale determină inadmisibilitatea întrebării subsidiare. În plus, și în cadrul acestei întrebări, instanța solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție să analizeze întrunirea sau neîntrunirea elementelor constitutive ale unei infracțiuni într-o cauză concretă, contrar art. 475 din Codul de procedură penală. În enunțul întrebării din încheierea de sesizare, instanța se referă la „faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenție”.

Cu privire la acest enunț, se arată că, prin Decizia nr. 869/2011 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 639 din 7 septembrie 2011), Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 181 din Legea nr. 78/2000, reținând următoarele: „În ceea ce privește critica referitoare la absența din conținutul reglementării a exigențelor de previzibilitate și precizie, Curtea a constatat că aceasta nu poate fi primită, deoarece textul are o redactare univocă, nefiind susceptibil de o interpretare abuzivă sau arbitrară. De altfel, în Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Wingrove contra Marii Britanii, paragraful 40, Curtea de la Strasbourg a decis că legea internă pertinentă trebuie să fie formulată cu o precizie suficientă pentru a permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, circumstanțele care pot rezulta dintr-un act determinat. Or, nu se poate susține că dispozițiile legale criticate sunt văduvite de o astfel de cerință, deoarece acestea nu fac altceva decât să incrimineze uzul de fals comis în scopul circumstanțiat al obținerii de fonduri pe nedrept din bugetul general al Uniunii Europene.”

Referitor la a patra întrebare cuprinsă în încheierea de sesizare, s-au relevat următoarele:

Prin Decizia nr. 11/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 503 din 7 iulie 2014), Decizia nr. 17/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 691 din 22 septembrie 2014) și Decizia nr. 21/2015 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 549 din 23 iulie 2015), Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respingând sesizările, ca inadmisibile, a statuat că *admisibilitatea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată, atât în cazul în care vizează o normă de drept material, cât și atunci când privește o dispoziție de drept procesual de împrejăurirea ca interpretarea dată de instanța supremă să aibă consecințe juridice asupra modului de rezolvare a fondului cauzei. Cu alte cuvinte, între problema de drept a cărei lămurire se solicită și soluția dată asupra acțiunii penale și/sau civile de către instanța pe rolul căreia se află cauza în ultimul grad de jurisdicție trebuie să existe o relație de*

dependență, în sensul ca decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțată în procedura prevăzută de art. 476 și art. 477 din Codul de procedură penală să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal, cerința pertinentei fiind expresia utilității pe care rezolvarea de principiu a chestiunii de drept invocate o are în cadrul soluționării pe fond a litigiului.

De asemenea, prin Decizia nr. 16/2015 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 3 iulie 2015), Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțând o soluție de respingere a sesizării ca inadmisibilă, a reținut că, pentru admisibilitatea sesizării, *chestiunea de drept supusă dezlegării trebuie să conducă la soluționarea pe fond a cauzei. Această condiție de admisibilitate, prin referirea expresă la soluționarea „pe fond” a cauzei, impune ca dezlegarea chestiunii de drept care formează obiectul sesizării să fie determinantă pentru rezolvarea acțiunii penale sau a acțiunii civile în procesul penal.*

Dispozițiile art. 30 alin. (5) din noul Cod penal reglementează eroarea asupra normei penale, ca eroare asupra caracterului ilicit sau interzis al faptei. În concepția noului Cod penal, eroarea invincibilă asupra normei penale constituie o cauză de neimputabilitate. Enunțul întrebării privește însă eroarea asupra normei extrapenale, referindu-se la necunoașterea sau interpretarea eronată a unor norme civile.

Dispozițiile art. 181 alin. (1) din Legea nr. 78/2000, potrivit cărora „folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi”, pot ridica problema existenței unei erori asupra normei extrapenale, referirea la normele extrapenale din conținutul normei penale realizându-se prin folosirea expresiei „pe nedrept”, însă eroarea asupra normei extrapenale este reglementată în art. 30 alin. (4) din noul Cod penal, iar nu în art. 30 alin. (5) din același cod.

În consecință, interpretarea dispozițiilor art. 30 alin. (5) din noul Cod penal, care reglementează eroarea asupra normei penale, nu poate constitui o chestiune de drept determinantă pentru rezolvarea acțiunii penale, într-o cauză în care nu se ridică problema erorii asupra normei penale, ci, eventual, a erorii asupra normei extrapenale.

Pe de altă parte, în principiu, nepublicarea în Monitorul Oficial al României a unei norme juridice poate genera o eroare invincibilă asupra normei juridice, însă unicul act normativ cu privire la care se susține în cuprinsul încheierii de sesizare că nu ar fi fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, este *Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 246/2008 privind stabilirea modului de implementare, a condițiilor specifice și a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăți directe și ajutoare naționale tranzitorii în sectorul vegetal și pentru acordarea sprijinului aferent măsurilor de agromediu și zone defavorizate, iar ordinul menționat a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 332 din 25 aprilie 2008.*

În raport cu argumentele expuse, a concluzionat că a patra întrebare cuprinsă în încheierea de sesizare nu ridică o chestiune de drept de natură să producă un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal, sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile privind a patra întrebare fiind inadmisibilă.

V. Opinia Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 2.664/C/2662/III-5/2015 din data de 12 noiembrie 2015, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu există în lucru nicio sesizare având ca obiect promovarea unui recurs în interesul legii privind chestiunea de drept supusă interpretării.

Opinia exprimată în cadrul concluziilor depuse la dosarul cauzei este în sensul că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, nefiind îndeplinită una dintre condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, respectiv ca de lămurirea chestiunii de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei.

Argumentele în susținerea acestui punct de vedere au fost expuse și oral, fiind consemnate în partea introductivă a hotărârii.

VI. Examenul jurisprudenței

1. Jurisprudență națională

În materialul transmis de către Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Timișoara și Curtea de Apel Bacău au fost identificate hotărâri judecătorești privind infracțiunea prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000.

La nivelul Judecătoriei Galați a fost identificată Sentința penală nr. 670 din 6 mai 2015, pronunțată în Dosarul nr. 35.515/212/2011, împotriva căreia a fost exercitată calea de atac, dosarul aflându-se pe rolul Curții de Apel Galați, hotărâre în care s-au reținut următoarele:

„Modalitatea de redactare a normei de incriminare relevă faptul că infracțiunea de obținere pe nedrept a fondurilor europene este o formă atipică a infracțiunii de înșelăciune în convenții (art. 215 alin. 1 și 3 Cod penal din anul 1969). Latura obiectivă a acesteia se poate realiza fie printr-o acțiune comisivă (în cazul alin. 1) ce presupune prezentarea unor documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, fie printr-o acțiune omisivă (în cazul alin. 2) atunci când, cu știință, se omite furnizarea unor date cerute de lege, date care dacă ar fi cunoscute ar conduce la neacordarea fondurilor. În ambele modalități de comitere a faptei — omisiune sau comisiune — este îndusă în eroare autoritatea competentă să decidă asupra eligibilității unui proiect și să acorde fonduri bănești din bugetele comunitare”.

Tribunalul Bacău a înaintat jurisprudența identificată la nivelul Judecătoriei Bacău, respectiv: Sentința penală nr. 115 din 25 ianuarie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 10.157/180/2008*, și Sentința penală nr. 667 din 6 martie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 13.346/180/2012.

Prin Sentința penală nr. 667 din 6 martie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 13.346/180/2012, Judecătoria Bacău a apreciat că nu se poate reține că fapta este dezincriminată, modificările legislative vizând doar latura subiectivă, forma de vinovăție fiind în prezent intenția directă.

Curtea de Apel Constanța a înaintat Sentința penală nr. 418 din 2 octombrie 2014 a Tribunalului Tulcea, prin care s-a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru infracțiunea prevăzută de art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din Codul penal, iar Curtea de Apel Timișoara a făcut referire la Decizia penală nr. 534/A din 19 mai 2015, pronunțată într-o ipoteză similară cu cea menționată în sesizare.

Curtea de Apel Iași a înaintat Decizia penală nr. 543 din 29 septembrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 36.950/245/2011, și Decizia penală nr. 603 din 23 iulie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 1.571/99/2014, hotărâri prin care s-a reținut săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000.

2. Jurisprudență relevantă a Curții Constituționale

Prin Decizia nr. 552 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 434 din 10 iunie 2008, prin care s-a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18¹ și 18² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, s-au reținut următoarele:

„... dispozițiile legale criticate din Legea nr. 78/2000, care reglementează una dintre modalitățile de săvârșire a

infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, au fost instituite de legiuitor în vederea ocrotirii relațiilor sociale referitoare la încrederea publică în folosirea sau prezentarea de documente în vederea obținerii de fonduri din bugetul general al instituției europene. ...Cât privește critica referitoare la absența din conținutul reglementării a exigențelor de previzibilitate și precizie, Curtea constată că aceasta nu poate fi primită, deoarece textul are o redactare univocă, nefiind susceptibil de o interpretare abuzivă sau arbitrară... Introducerea prin lege specială a unei noi infracțiuni distincte cu un regim sancționator mai sever al faptelor enumerate în art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000 nu este de natură a afecta dispozițiile art. 20 alin. (2) referitoare la prioritatea reglementărilor internaționale, deoarece, pe de o parte, aceste prevederi constituționale sunt aplicabile numai în domeniul drepturilor omului și, pe de altă parte, vizează o problemă de aplicare a legii, constând în prioritatea reglementărilor internaționale mai favorabile, aspect care excedează competenței Curții Constituționale.”

Totodată, asupra constituționalității dispozițiilor art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr. 869 din 23 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 639 din 7 septembrie 2011, fiind respinsă ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a prevederilor legale menționate.

Distinct, în considerentele acestei din urmă decizii se menționează că „prevederile art. 23 alin. (11) din Constituție nu au incidență în cauză, iar prevederile art. 23 alin. (12) din Legea fundamentală referitoare la principiul legalității pedepsei nu sunt încălcate, întrucât dispozițiile legale contestate instituie cu suficientă precizie cadrul sancționator.”

3. Jurisprudență relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Decizia nr. 217/A din 16 iulie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală, publicată în Buletinul Casației nr. 12/2014; Decizia nr. 1.313 din 14 aprilie 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală, publicată în Buletinul Casației nr. 3/2015.

4. Jurisprudență relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

Hotărârea *S.W. contra Marii Britanii* din 22 noiembrie 1995, Cererea nr. 20.166/90 (www.jurisprudentacedo.com), prin care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în sensul că statele au obligația de a asigura definirea clară a oricărei infracțiuni prin lege. Această condiție este îndeplinită ori de câte ori orice persoană poate să anticipeze, pe baza textului legal și a interpretării acestuia de către instanțele de judecată, care sunt actele sau omisiunile ce pot atrage răspunderea sa penală. Noțiunea de „lege” înglobează atât dreptul scris, cât și pe cel nescris și implică, pe lângă condiții formale, și condiții calitative, precum accesibilitatea și previzibilitatea.

VII. Dispoziții legale incidente

Art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (înainte de 1 februarie 2014 — data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal):

„Art. 18¹. — (1) Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din

bugetele administrate de acestea ori în numele lor, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.”

Art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (începând cu 1 februarie 2014 — data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal)

„Art. 18¹. — (1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.”

Art. 4. — Cod penal — Aplicarea legii penale de dezincriminare

„Art. 4. — Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.”

Art. 30 din Codul penal — Eroarea

„Art. 30. — (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu cunoștea existența unei stări, situații ori împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și faptelor săvârșite din culpă pe care legea penală le pedepsește, numai dacă necunoașterea stării, situației ori împrejurării respective nu este ea însăși rezultatul culpei.

(3) Nu constituie circumstanță agravantă sau element circumstanțial agravant starea, situația ori împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârșirii infracțiunii.

(4) Prevederile alin. (1)–(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul necunoașterii unei dispoziții legale extrapenale.

(5) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată.”

Art. 3 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

„Art. 3. — (1) Dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii.

(2) Dispozițiile art. 4 din Codul penal nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire.”

Art. 1 din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene — Dispoziții generale

„(1) În sensul prezentei convenții, constituie fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Comunității Europene:

a) în materie de cheltuieli, orice acțiune sau omisiune intenționată cu privire la: folosirea sau prezentarea unor declarații sau documente false, inexacte sau incomplete care au ca efect perceperea sau reținerea pe nedrept a unor fonduri care provin din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele gestionate de Comunitățile Europene sau în numele acestora; necomunicarea unei informații prin încălcarea unei obligații specifice, având același efect; deturnarea acestor fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial, având același efect;

b) în materie de venituri, orice acțiune sau omisiune intenționată cu privire la: folosirea sau prezentarea unor declarații sau documente false, inexacte sau incomplete, care au ca efect diminuarea ilegală a resurselor bugetului general al Comunităților Europene sau ale bugetelor gestionate de Comunitățile Europene sau în numele acestora; necomunicarea unei informații prin încălcarea unei obligații specifice, având același efect; deturnarea unui avantaj obținut în mod legal, având același efect.”

Art. 27 din Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1.828/2006 — Definiții

„(c) «frauda suspectă» înseamnă o iregularitate care generează inițierea procedurilor administrative sau juridice la nivel național în vederea stabilirii prezenței unei vinovății intenționate, în particular fraudă referită în punctul (a) al art. 1 (1) al Convenției redactată pe baza art. K.3 al Tratatului Uniunii Europene pentru protejarea intereselor financiare ale Comunității Europene.”

Art. 2 lit. a), a¹), b), c), d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora

„Art. 2. — (1) În sensul prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *neregulă* — orice abatere de la legalitate, regularitate și conformitate în raport cu dispozițiile naționale și/sau europene, precum și cu prevederile contractelor ori ale altor angajamente legal încheiate în baza acestor dispoziții, ce rezultă dintr-o acțiune sau inacțiune a beneficiarului ori a autorității cu competențe în gestionarea fondurilor europene, care a prejudiciat sau care poate prejudicia bugetul Uniunii Europene/bugetele donatorilor publici internaționali și/sau fondurile publice naționale aferente acestora printr-o sumă plătită necuvenit;

a¹) *nereguli cu caracter sistemic/de sistem* — nereguli generate de modul în care sunt îndeplinite cerințele-cheie ale sistemelor de management și control care se produc ca urmare a unor deficiențe de proiectare a procedurilor de management și control, a unor erori sistematice de aplicare a procedurilor de management și control sau din necorelarea prevederilor legislației naționale cu reglementările comunitare;

b) *fraudă* — infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, încriminată de Codul penal ori de alte legi speciale;

c) *fonduri europene* — sumele provenite din asistența financiară nerambursabilă acordată României din bugetul general al Uniunii Europene și/sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei;

d) *fonduri publice naționale aferente fondurilor europene* — sumele provenite din bugetul general consolidat, utilizate pentru:

asigurarea cofinanțării, plata prefinanțării, înlocuirea fondurilor europene în situația indisponibilității/sistării temporare a plății acestor fonduri, completarea fondurilor europene în vederea finalizării proiectelor, precum și alte categorii de cheltuieli legal reglementate în acest scop;”.

Art. 7 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale — Nicio pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național și internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.”

VIII. Raportul asupra chestiunilor de drept supuse dezlegării

În cuprinsul raportului întocmit de judecătorul desemnat, s-a propus respingerea ca inadmisibilă a sesizării formulate de Curtea de Apel Suceava — Secția Penală și pentru Cauze cu Minori.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția Penală și pentru Cauze cu Minori, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunile de drept ce se solicită a fi dezlegate prin pronunțarea unei hotărâri prealabile, reține următoarele:

Reglementând condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, legiuitorul a stabilit în art. 475 din Codul de procedură penală posibilitatea anumitor instanțe, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, care constată, în cursul judecății, existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia instanța supremă nu a statuat încă printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs, să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea rezolvare de principiu respectivei probleme de drept.

În speță, se constată că sesizarea Curții de Apel Suceava referitoare la infracțiunea prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 vizează decelarea unor aspecte de fapt și, numai consecutiv acestui demers și raportat la determinarea elementelor de fapt, identificarea soluției în drept. Acest demers, deși util judecătorului cauzei, este inadmisibil în cadrul procedurii reglementate de art. 475 din Codul de procedură penală.

Instanța supremă, în unificarea practicii judiciare prin mecanismul hotărârii prealabile, vizează acele chestiuni de drept ce influențează soluția în cauză, însă nu determină baza factuală, caracterizarea în drept și nici legea aplicabilă cauzei în ipoteza succesiunii de legi, acestea aparținând exclusiv instanței investite cu soluționarea acțiunii penale (în acest sens, Decizia nr. 14/2015 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 24 iunie 2015).

Pronunțarea unei hotărâri prealabile presupune indicarea chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluția pe fond a cauzei. În cazul prezentei sesizări, tehnica de redactare a întrebărilor este neadecvată, nepermițând înțelegerea conținutului ori sensului demersului și prin aceasta negând posibilitatea identificării problematicii și formulării unui răspuns circumscris interesului vizat.

Instanța care a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție a preluat întrebările formulate de apărare fără a constata necesitatea acestora pentru soluționarea cauzei, aspect ce rezultă din considerentele încheierii ce constituie actul de sesizare. În acest context trebuie subliniat și faptul că sesizarea instanței supreme trebuie să fie consecința constatării utilității

demersului, simpla solicitare a apărării nefiind o condiție suficientă. Această concluzie se desprinde din caracterul normei, supletiv, iar nu imperativ, *completul va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept*. De altfel, jurisprudența recentă a valorificat acest caracter, existând încheieri prin care s-au respins solicitările de sesizare ca nefiind necesare în raport cu problematica ce urma a fi soluționată (încheierile din 14 octombrie 2015 în Dosarul nr. 3.469/2/2014 și 16 septembrie 2015 în Dosarul nr. 1.725/2/2013, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală; Încheierea din 15 septembrie 2015 în Dosarul nr. 10.347/111/2012, pronunțată de Curtea de Apel Oradea).

În consecință, constatând că sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava nu îndeplinește cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, chestiunile de drept invocate nu pot primi o rezolvare de principiu prin pronunțarea unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Față de considerentele anterior expuse, în temeiul art. 475 și 477 din Codul de procedură penală, Înalta Curte va respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 1.238/297/2013, având ca obiect rezolvarea de principiu a următoarelor probleme de drept:

„1. Dacă dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în ipoteza în care beneficiarul sprijinului financiar acordat din bugetele Uniunii Europene sau celor asimilate acestora a săvârșit fapta prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 (în perioada anterioară modificării acesteia prin Legea nr. 187/2012), din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, lipsind deci elementul «relei-credințe» prevăzut în norma actuală de incriminare, situație în care sunt sau nu incidente dispozițiile art. 3 din Legea nr. 187/2012;

2. Dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar, precum și neatașarea în termen, la cererea acestora a tuturor documentelor necesare (depuse însă ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de «suspiciune de fraudă» sau «fraudă» definită de art. 1 alin. (1) lit. a) din Convenția pentru Protecția Intereselor Financiare ale Comunităților Europene, art. 27 lit. c) din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006 și art. 2 lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului României nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;

3. În ipoteza unui răspuns negativ, dacă aceste situații mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenție;

4. Dacă este dată cauza de neimputabilitate prevăzută de art. 30 alin. (5) din noul Cod penal atunci când eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a unor norme civile a căror nerespectare a stat la baza comiterii infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 în ipoteza în care respectivele norme erau cuprinse în acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial.”

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 1.238/297/2013, având ca obiect rezolvarea de principiu a următoarelor probleme de drept:

„1. Dacă dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în ipoteza în care beneficiarul sprijinului financiar acordat din bugetele Uniunii Europene sau celor asimilate acestora a săvârșit fapta prevăzută de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 (în perioada anterioară modificării acesteia prin Legea nr. 187/2012), din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, lipsind deci elementul «relei-credințe» prevăzut în norma actuală de incriminare, situație în care sunt sau nu incidente dispozițiile art. 3 din Legea nr. 187/2012;

2. Dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar, precum și neatașarea în termen, la cererea acestora, a tuturor documentelor necesare (depusă însă ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de «suspiciune de fraudă» sau «fraudă» definită de art. 1 alin. (1) lit. a) din Convenția pentru Protecția Intereselor Financiare ale Comunităților Europene, art. 27 lit. c) din Regulamentul (CE) nr. 1.828/2006 și art. 2 lit. b) din Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;

3. În ipoteza unui răspuns negativ, dacă aceste situații mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art. 7 din Convenție;

4. Dacă este dată cauza de neimputabilitate prevăzută de art. 30 alin. (5) din noul Cod penal atunci când eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a unor norme civile a căror nerespectare a stat la baza comiterii infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr. 78/2000 în ipoteza în care respectivele norme erau cuprinse în acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial.”

Pronunțat în ședință publică astăzi, 19 noiembrie 2015.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE
A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **MIRELA SORINA POPESCU**

Magistrat-asistent,
Cristiana Georgeta Renghea

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ70050699XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 932784